

2002, Mopeden er 50 år

Tekst: Ole-Petter Aareskjold Foto: Hans Tore Bråten, Stig O. Bakkan, Ole-Petter Aareskjold

Ja tenk, nå er mopeden alt blitt 50 år. Det hele startet i det herrenes år 1952. Dette året ble reglene for motoriserte to hjulinger kraftig endret over det meste av Europa.

Alle typer kjøretøy med motorer inntil 50 ccm kunne nå kjøres uten førerkort.

Tempo Victoria 1952, Eier Tore Kydland. Den første moped modelle fra Øglænd.

Disse kjøretøyene som ganske raskt kom på markedet var som oftest en forsterket type tråsykkel som det ble montert inn en eller annen form for påhengsmotor. Den politiske avgjørelsen som var opptøget til endringen i lovverket var en avgjørelse som hadde meget stor betydning for veldig mange mennesker på denne tide. Som de fleste kjenner til så var bilsalget på denne tiden underlagt restriksjoner. Det betyr at om en ønsket seg en bil så måtte man søke myndighetene om dette, i tillegg så måtte man begrunne behovet for bil noe som ikke var like enkelt da kravene for behov var meget høye.

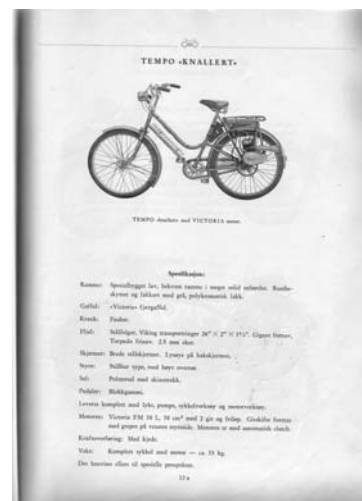
Tempo Handy den andre type moped fra Øglænd. Eier: da bilde ble tatt Per Nygaard, nå er Handyen overlatt til Øglænds museet.

I tillegg til høye behovs krav så var biler i etterkrigstiden meget dyre, dette sett i forhold til datidens lønninger. Utvalget og merkefloraen var også helt annerledes enn vi er vant med i dag. Markedet, besto i meget stor grad av biler produsert i Øst-Europa

Bilen i etterkrigsårene var i liten grad utbredt

blant vanlige familier i Norge. Med mopedens inntog på markedet fikk vanlige folk anledning til å kjøpe motoriserte kjøretøy til en rimelig pris. Vanlige folk fikk altså anledning til å kunne bevege seg over større strekninger uten å måtte bruke de kollektive transport metodene. Norge ble rett og slett mer mobil.

Øglænd hadde vært inne på det Norske motorsykkel markedet i noen år allerede. Øglænd startet produksjon av motorsykler allerede i 1931 og før dette hadde firmaet i noen år drevet import av lettere motorsykler fra blant annet England. Med sine 21 års erfaring på motorsykkel siden var det bare naturlig at de kastet seg inn i kampen om moped kundene da lovendringen kom sommeren 1952.

Fra Øglænds modell oversikt i 1952.

Logoen som ble brukt på tanken på Victoria modellen.

Øglænd kom raskt på markedet med sin første Tempo moped. Den fikk navnet Tempo Victoria. Dette var som hos de fleste av konkurrentene en forsterket sykkelramme med en påhengs motor. Motoren ble kjøpt fra Victoria verket i Tyskland. Dette er en liten og enkel motor på 38 ccm og 1 hk med en topp hastighet på 25-30 km i timen.

Utviklingen gikk raskt videre og allerede året etter kom en ny modell som så med ut som en moped. Dette året ble også begrepet "moped" tatt i bruk. Etter sigende så skal navnet moped ha sin opprinnelse i den ekle forkortelsen at dette er en motorisert sykkel (Mo) med pedaler (ped) dermed fikk vi begrepet som alle kjenner (Moped).

Men tilbake til Øglænds modell utvikling. Den andre modellen fikk navnet Handy. Trolig har dette navnet sin opprinnelse i at denne var meget hendig i bruk og design. Handy modellen fikk en Sachs motor på 48 ccm og 1,25 hk. Toppfarten på

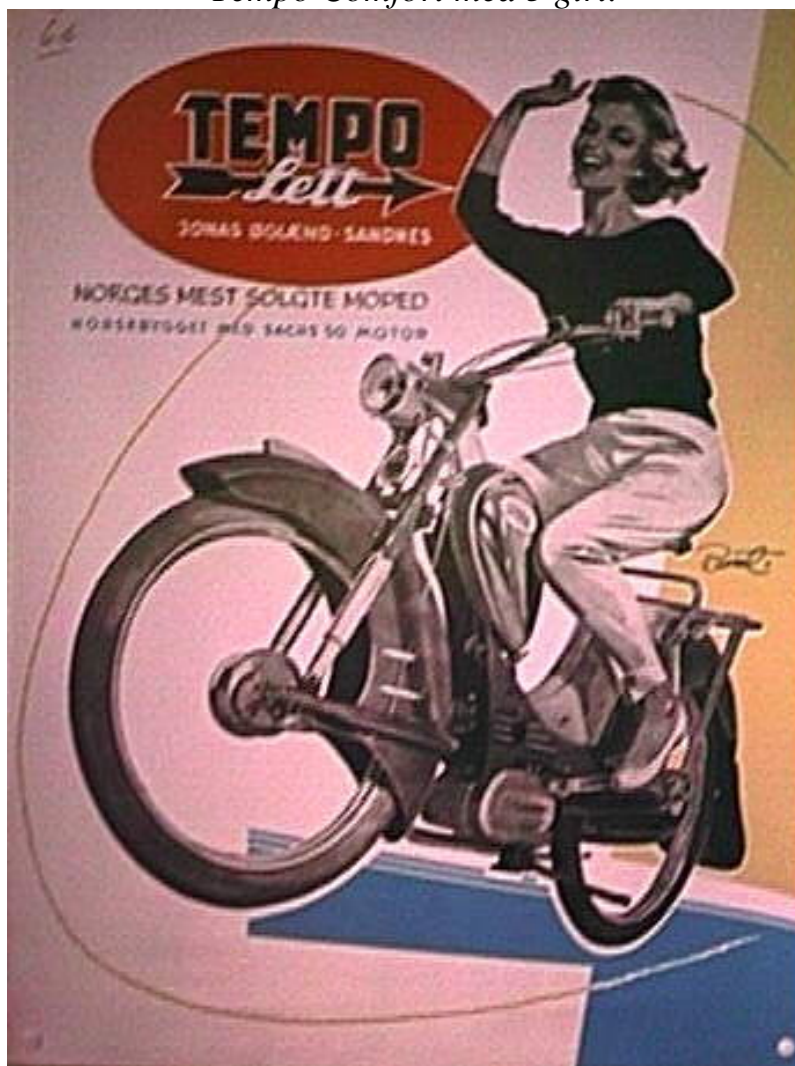
denne ble beregnet til 35-40 km i timen og den hadde kun to gir. Handy ble produsert i perioden 1953 til 1957. Tempo Handy hadde selvsagt også pedaler og dette var en stor fordel i oppover bakker da en kunne hjelpe motoren med at man trådte i tillegg til motorkraften.

I forbindelse med introduksjonen av Handyen ble det laget reklame foto, dette var i seg selv ikke noe spesielt. Det spesielle her er at det for første gang fra Øglønds sin side ble fokusert på å bruke kvinner i reklamen.

I 1957 lansertes en ny modell. Da så Tempo Comfort dagens lys. Denne ble levert med både 2 og 3 giret Sachs motor. Med denne modellen var motorytelsen økt til 1,6 hk og topp hastigheten til mellom 40 og 45 km i timen. Comforten ble lever i både rødt og blått. I markedsføringen av denne mopeden gikk Øglønd faktisk så langt at de laget en reklame film.

Tempo Comfort med 3 girt.

Tempolett Swing reklame

Tempo Comfort var designmessig en fin moped. Den hadde også en del nyheter i forhold til Handy. Det viste seg derimot ganske raskt at den nye gaffelen som

Comforen var utstyrt med ikke var noen god løsning og heller var den ikke noe holdbar. Dette resulterte i at allerede i 1958 kom det en ny modell som raskt erstattet Comforten. Den nye modellen fikk navnet Swing, dette etter den nye typen gaffel som denne modellen var utstyrt med. Tempolett Swing ble levert med tre forskjellige motorvalg, alle med Sachs motor på 48 ccm men man kunne velge mellom 2 og 3 giret samt motor med viftekjøling. Den vanlige motoren hadde 1,6 hk mens motoren med viftekjøling var på 2 hk.

Tempo lett Swing

Corvette 1961 serie 240 Eier Henrik Slettebø

I 1960 kom den første modellen i en lang rekke av den etter hvert så legendariske Corvetten. Som kjent så ble denne gjennom tiden levert i en mengde forskjellige utførelser og Corvetten var i stadig utvikling hele tiden.

En nyere representant fra Corvette familien.

Det ble også laget andre typer mopeder parallelt med produksjonen av Corvette. Vi kjenner til både Cometen som raskt ble veldig populær. Siden den var noe raskere med sine 4,3 hk og med en topp hastighet på hele 65 km i timen. Cometen var nok ikke å regne som moped da den som alle vet var en toseter. Men den ble allikevel raskt populær. Det var for øvrig mange unge Corvette førere som fant ut at om man satte inn et Comet sett i

Corvetten så ble den straks raskere. Dette ble populært blant de unge mopedførerne selv om kanskje ikke foreldre og den utøvende makten syntes dette var fullt så moro.

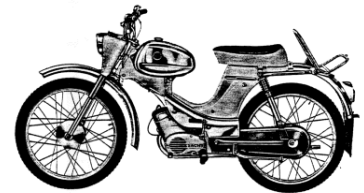
En meget tidlig utgave av Tempo Comet. Dette eksemplaret er sannsynligvis en av de første Cometene som ble laget.

Floraen av modeller var ganske stor selv om som vi nevnte tidligere så var Corvetten med som en meget aktuell modell helt fram til siste dag av moped produksjonen på Sandnes. Av andre modeller så kan vi gjerne ramse opp både de mest populære og av de mindre salgssuksesser. Alle husker nok Saxonette- en grei moped for de som ikke var så glad i å gire. Det var jo greit med den 2 girte automatkassen. Selv om mange av kjøperne ofte var blant den eldre garden.

Panteren ble raskt populær når den kom på markedet i 1966. Panteren ble levert i mange modeller og jeg tror nok at mange som var unge på denne tiden har gått og

sett i butikk vinduet på de forskjellige modellene. Selv husker jeg at da den gule Panteren kom ble jeg helt betatt. Panteren var ikke så gammel modig og gubbete som mange unge følte at Corvetten var. Det kan nevnes mange modeller, men det kan til slutt være artig å se på et par mopeder fra Øglænd som ikke kunne vise til de store salgshallene. Jeg tenker da på Corvette Sport 310 som kom på markedet i 1964. Corvette Sport 320 som kom i 1965

En annen raritet er Tempo Kurer 500 Transportmoped som kom på markedet 1967

Mange flere moped modeller fra Øglænd kunne nok blitt omtalt men vi får nok avslutte med å pent si Gratulerer med 50 år jubileet.

